
ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษา ในเขตภาคเหนือตอนล่าง

Factors Affecting Public Mind of Senior High School Students in General
Education Department of PhraPariyattitham School in Lower-northern Part
of Thailand

พระสุวรรณ์ ปูนอ่อน*

Prasuwarn Poon-orn

ดร.อ้อมจิตต์ แป้นศรี**

Dr.OmthajitPansri

ดร.เทียมจันทร์ พานิชย์ผลินไชย***

Dr.TeamjanPanichparinchai

บทคัดย่อ

ในการวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อศึกษาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลาย โรงเรียนพระปริยัติธรรม 2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพระปริยัติธรรม 3. เพื่อค้นหาตัวแปรที่ดีที่สุดที่ส่งผลต่อ จิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ประชากรที่ใช้จำนวน 767 รูป กลุ่มตัวอย่างจำนวน 260 รูป ได้จากการสุ่ม แบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้มี 1 ชุด แบ่งเป็น 3 ตอน ประกอบด้วยแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป แบบสอบถามจิตสาธารณะและแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีจิตสาธารณะ สถิติที่ใช้ ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R^2) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาจิตสาธารณะของนักเรียน พบว่ามีจิตสาธารณะ อยู่ในระดับ “สูง” 2) ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยภาพรวมพบว่า มีปัจจัยด้านจิตสาธารณะอยู่ในระดับ “สูง” เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าส่วนมากมีจิตสาธารณะอยู่ในระดับสูง โดยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านประสบการณ์ทางสังคม ด้านการสนับสนุนจากครอบครัว การปฏิบัติตามหลักสังคหวัตถุ และด้านที่มีค่าน้อยที่สุดคือ ด้านเหตุผลเชิงจริยธรรม 3) ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์จิตสาธารณะของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้แก่ การปฏิบัติตาม หลักสังคหวัตถุ (X_1) ความรับผิดชอบ (X_2) การสนับสนุนจากครอบครัว (X_4) การสนับสนุนจากครู และเพื่อน (X_5) เหตุผลเชิงจริยธรรม (X_7)สามารถนำมาสร้างสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ และคะแนนมาตรฐานดังนี้

$$\hat{Y} = .208 + .345X_1 + .261X_2 + .129X_4 + .132X_5 + .104X_7$$

$$Z_y = .350Z_1 + .289Z_2 + .150Z_4 + .141Z_5 + .091Z_7$$

คำสำคัญ : จิตสาธารณะ / ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะ

*นักศึกษาลัทธิสุทธการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการวิจัยและประเมินผล มหาวิทยาลัยนเรศวร

**อาจารย์ประจำภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

***รองศาสตราจารย์ประจำภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

ABSTRACT

The objectives of this research were to study public mind, factors resulting to public mind, and the best variables effected to public mind of secondary school students of Prapariyattadham School in the form of raw score and standard score. The participants consisted of 767 secondary school students of Prapariyattadham School, Department of General Education in Lower Northern Region. The 260 samples derived from stratified random sampling. Research instruments included general information questionnaire, public mind questionnaire, and factors affecting to public mind questionnaire. The statistic used for analyzing data was Multiple Related Coefficient (R^2) and Stepwise Multiple Regression Analysis. The results of the Study were as follow. 1) Public mind of samples were categorized in "high" level. 2) The study of factors that affected the public mind of high school students. The overall image showed that the students' public mind was "high". When we considered in 3 fields, we put them in order from the highest public consciousness to the least public consciousness. The highest public consciousnesses were: the social experience, the family support, and how to abide by its Sangahavattthu. The least public consciousness was the moral reasoning. 3) The variables that can forecast public mind of high school students included behaviors according to Sangahavattthu (X_1), responsibility (X_2), attitude to have public mind (X_3), supporting from family (X_4), supporting from teachers and friends (X_5), and moral reason (X_7). They can be created as forecasting equation in form of raw score and standard score as the following:

$$Y^* = .208 + .345X_1 + .261X_2 + .129X_4 + .132X_5 + .104X_7$$

$$Z_y = .350Z_1 + .289Z_2 + .150Z_4 + .141Z_5 + .091Z_7$$

Keywords : Public Mind / Factors Affecting Public Mind

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โลกปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีความก้าวหน้าของเทคโนโลยีอย่างไม่หยุดยั้ง ซึ่งกระแสความเจริญนี้ได้ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนในสังคมไทย ทำให้เกิดการปรับตัว มีการแข่งขัน เอารอดเอาเปรียบซึ่งกันและกัน มีค่านิยมทางวัตถุสูงขึ้น เกิดการขาดคุณธรรมจริยธรรม ขาดสมดุลทั้งทางจิตใจและวัตถุ โดยมีความโน้มเอียงไปนิยมวัตถุมากกว่าจิตใจมากขึ้นทุกขณะ และมุ่งแสวงหาผลประโยชน์ให้กับตนเองมากกว่าส่วนรวม ซึ่งเป็นสัญญาณถึงการขาดจิตสาธารณะที่สูงส่ง (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2553, คำนำ) จากสภาพการณ์ต่าง ๆ ที่ปรากฏในสังคมปัจจุบัน จะเห็นได้ว่า ส่วนใหญ่ของสมาชิกสังคมโลก จะวนเวียนอยู่ในวงจรของสภาพจิตใจที่คล้ายคลึงกัน ในประเด็นต่างๆ ที่สำคัญคือ สังคมปัจจุบันเป็นสังคมแห่งบริโภคนิยม เน้นความสำคัญของวัตถุเป็นหลัก และการแข่งขันเพื่อสร้างปริมาณมากกว่าคุณภาพ แม้ว่าการแพทย์จะเจริญก้าวหน้าแต่ก็ไม่สามารถจะรักษาโรคได้ทั้งหมด อันเป็นผลจากสภาพจิตใจของสมาชิกในสังคมที่เต็มไปด้วยความวิตกกังวล ความเครียดจากการบีบบังคับของสภาพแวดล้อม และทั้งจากภัยธรรมชาติต่างๆ สภาพแวดล้อมของสังคมในปัจจุบันเป็นปัญหาใหญ่ของโลก ที่สำคัญคือเกิดมลพิษของระบบนิเวศ อันเนื่องมาจากการทำลายและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติที่ทดแทนไม่ได้ เช่น ป่าไม้ หรือทดแทนไม่ได้ เช่น พลังงาน และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี

ขั้นสูง ที่อำนวยความสะดวกสบายให้กับการดำรงชีวิต ทำให้มนุษย์ต้องเสาะแสวงหาวัตถุต่างๆ เหล่านั้นมาบำรุงตน และมุ่งแข่งขัน ในด้านวัตถุมากกว่าการสร้างคุณภาพให้แก่ชีวิต (นเรศวรวิภาการ, 2553) จึงมีความจำเป็นที่มนุษย์จะต้องสร้างจิตสำนึกให้เกิดขึ้นคู่กันไป คือการมีจิตสาธารณะให้เกิดขึ้นในใจของคน เพราะการมีจิตสาธารณะนั้น เป็นสิ่งที่เกิดตามวิถีการดำเนินชีวิตของแต่ละบุคคล สภาพแวดล้อมต่างๆ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน และสังคม โดยที่จิตสาธารณะหรือจิตสำนึกทางสังคม อยู่ภายใต้อิทธิพลของปัจจัยแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก จิตสาธารณะจึงเปรียบได้กับความรู้สึกลึกซึ้งถึงการเป็นเจ้าของในสิ่งที่เป็นสาธารณะร่วมกัน การใช้สิทธิและหน้าที่ที่จะดูแล รวมทั้งการบำรุงรักษาสิ่งของที่เป็นของส่วนรวมร่วมกัน ตลอดจนช่วยเหลือดูแลผู้ตกทุกข์ได้ยาก อันเป็นการให้โอกาสกับผู้ด้อยโอกาสตามสมควร แต่ต้องไม่ทำให้ตนเองและครอบครัวเดือดร้อน (บุญิกา จันทรเกตุ, 2555) การปลูกฝังจิตสาธารณะให้เกิดขึ้นในตัวบุคคล ควรได้รับการปลูกฝังมาตั้งแต่วัยเด็ก เพราะเด็กสามารถรับรู้ในสิ่งที่ตีมจากพ่อแม่ที่บ้าน รับรู้จากผู้หลักผู้ใหญ่ ผู้นำชุมชน พระสงฆ์ และสถาบันการศึกษาที่นอกจากจะอบรมสั่งสอนทั้งด้านวิชาการ ยังจะต้องอบรมคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาจิตใจ ในการช่วยเหลือผู้อื่น มีความอ่อนน้อมถ่อมตน เตรียมเข้าสู่การพัฒนาจิตใจตนเอง สู่จิตสำนึกสาธารณะต่อไปในอนาคต จากหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 เรื่องการปลูกฝังคุณธรรมความสำนึกในความเป็นชาติไทย และวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมความมีจิตสาธารณะ ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณธรรมจริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านการมีจิตสาธารณะ การพัฒนาคุณภาพคนไทยทุกช่วงวัย ให้มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาประเทศ และคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลก และตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ คือการมีคุณธรรม มีจิตสาธารณะ และมีจิตสำนึก ในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก

ด้วยความสำคัญของจิตสาธารณะ การศึกษาเกี่ยวกับจิตสาธารณะของภิกษุสามเณรที่ศึกษาในแผนกปริยัติธรรมนั้น มีความจำเป็นและสำคัญ เพราะในฐานะโรงเรียนพระปริยัติธรรม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับเด็ก และมีแนวปฏิบัติที่เหมือนกันกับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วไป และสามเณรก็จัดเป็นบุคคลหนึ่งที่อยู่ในสังคม อีกทั้งการที่อยู่ในสถาบันที่คนยกย่องนับถือและมีกรอบปฏิบัติที่ดีงาม ตามหลักคำสอนของสถาบัน จึงน่าจะเป็นที่คาดหวังของสังคมว่า จักเป็นแบบอย่างที่ดีหรือมีแนวทางการปฏิบัติที่ดี ที่สะท้อนออกมาให้กับสังคมได้เห็นเป็นรูปธรรมและยึดถือปฏิบัติตาม พร้อมการผลักดันให้โรงเรียนพระปริยัติธรรม พัฒนาศักยภาพของตนเองให้มีขีดการจัดการที่ดี เป็นสถานศึกษาต้นแบบหรือเป็นแบบอย่าง ในการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษา และเพื่อเป็นการส่งเสริมให้สถานศึกษา มีการเตรียมการให้เด็กพัฒนาจิตสาธารณะที่เป็นต้นแบบที่แท้จริง จากการมีตัวแปรหรือผลการศึกษาในการวิจัยเป็นแนวทางวางแผนปรับปรุงพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรมให้ดียิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในเขตภาคเหนือตอนล่าง เพื่อนำผลที่ได้จาก การวิจัยเป็นข้อมูลให้กับสถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางส่งเสริม และปลูกฝังจิตสาธารณะให้เกิดขึ้นกับภิกษุสามเณรอย่างยั่งยืน ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัย และพิจารณาปัจจัยต่างๆ ที่คาดว่าจะส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในเขตภาคเหนือตอนล่าง ได้แก่ การปฏิบัติตามหลักสัจจวัตถุ ความรับผิดชอบต่อสังคม เจตคติต่อการมีจิตสาธารณะ การสนับสนุนจากครอบครัว การสนับสนุนจากครูและเพื่อน ประสบการณ์ทางสังคม และเหตุผลเชิงจริยธรรม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในเขตภาคเหนือตอนล่าง
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในเขตภาคเหนือตอนล่าง
3. เพื่อค้นหาตัวแปรที่ดีที่สุดที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ในเขตภาคเหนือตอนล่าง ในรูปคะแนนดิบ และคะแนนมาตรฐาน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในเขตภาคเหนือตอนล่าง ปีการศึกษา 2555 จำนวน 767 รูป

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในเขตภาคเหนือตอนล่าง ชั้นปีที่ 4-6 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 260 รูป/คน ซึ่งได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p.608-609; อ้างอิงในพิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2549, หน้า 119) ดำเนินการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 จำนวน 116 รูป นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 5 จำนวน 89 รูป นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 จำนวน 55 รูป รวมทั้งสิ้น 260 รูป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 จิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .42 ถึง .75 ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91

ตอนที่ 3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา แบ่งเป็น 7 ด้าน ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 6 ด้าน และมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ ชนิด 3 ตัวเลือก จำนวน 1 ด้าน ดังนี้

3.1 แบบสอบถามการปฏิบัติตามหลักสังคหวัตถุ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .47 ถึง .75 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92

3.2 แบบสอบถามความรับผิดชอบ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .44 ถึง .74 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.88

3.3 แบบสอบถามเจตคติต่อการมีจิตสาธารณะมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .38 ถึง .78 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.86

3.4 แบบสอบถามการสนับสนุนจากครอบครัว มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .37 ถึง .73 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.88

3.5 แบบสอบถามการสนับสนุนจากครูและเพื่อน มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .42 ถึง .72 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87

3.6 แบบสอบถามประสบการณ์ทางสังคม มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .35 ถึง .73 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.86

3.7 แบบสอบถามเหตุผลเชิงจริยธรรม มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .26 ถึง .93 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93

การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 วิเคราะห์หาค่าสถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.2 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับตัวแปรเกณฑ์

3.2.1 ตัวแปรพยากรณ์ ได้แก่ การปฏิบัติตามหลักสังคหวัตถุ ความรับผิดชอบ เจตคติต่อการมีจิตสาธารณะ การสนับสนุนจากครอบครัว การสนับสนุนจากครูและเพื่อนประสบการณ์ทางสังคม เหตุผลเชิงจริยธรรม

3.2.2 ตัวแปรเกณฑ์ ได้แก่ จิตสาธารณะ

3.3 วิเคราะห์ตัวแปรพยากรณ์ที่ดีที่สุดที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะ โดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิจัย

1. จิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในเขตภาคเหนือตอนล่าง

เมื่อพิจารณาโดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ส่วนมากมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ เมื่อนำหนังสือในห้องสมุดมาอ่านนักเรียนจะเก็บเข้าชั้นวางหนังสือหลังอ่านเสร็จ ($\bar{X} = 4.11$) เมื่อนำสิ่งของส่วนรวมมาใช้นักเรียนจะใช้ด้วยความระมัดระวังไม่ให้เกิดความเสียหาย ($\bar{X} = 4.00$) เมื่อนำวัสดุอุปกรณ์ของทางวัดมาใช้นักเรียนจะดูแลรักษาเป็นอย่างดี ($\bar{X} = 4.03$) และข้อที่มีค่าน้อยที่สุดคือ นักเรียนฝึกเฉยเมื่อเห็นหน้าต่าง ประตูห้องเรียนเปิดทิ้งไว้ ($\bar{X} = 2.89$)

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในเขตภาคเหนือตอนล่าง

โดยภาพรวมพบว่า มีปัจจัยด้านจิตสาธารณะอยู่ในระดับ “สูง” เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านประสบการณ์ทางสังคม โดยภาพรวมนักเรียนมีประสบการณ์ทางสังคม อยู่ในระดับสูง และเรื่องที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ การศึกษาหลักธรรมคำสอนทางศาสนาช่วยให้ใช้ชีวิตอย่างมีสติมากขึ้น รองลงมาคือ ด้านการสนับสนุนจากครอบครัว โดยภาพรวมนักเรียนมีการสนับสนุนจากครอบครัวอยู่ในระดับสูง และเรื่องที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ ครอบครัวปลูกฝังให้นักเรียนมีความรู้สึกที่ดีต่อเพื่อนมนุษย์การปฏิบัติตามหลักสังคหวัตถุ โดยภาพรวม นักเรียนมีการปฏิบัติตามหลักสังคหวัตถุอยู่ในระดับสูง และเรื่องที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ เมื่อทางวัดจัดงานวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา นักเรียนช่วยจัดกิจกรรมด้วยความเต็มใจ ด้านการสนับสนุนจากครูและเพื่อนโดยภาพรวม นักเรียนมีการสนับสนุนจากครูและเพื่อนอยู่ในระดับสูง และเรื่องที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ ครูให้ความสนิทสนมและเป็นกันเอง ด้านเจตคติต่อการมีจิตสาธารณะ โดยภาพรวมนักเรียนมีเจตคติต่อการมีจิตสาธารณะอยู่ในระดับสูง และเรื่องที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ นักเรียนมีความเห็นว่าศาสนสถานเป็นของส่วนรวมต้องช่วยกันดูแลรักษา ด้านความรับผิดชอบ โดยภาพรวมนักเรียนมีความรับผิดชอบอยู่ในระดับสูง และเรื่องที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ เมื่อยืมของผู้อื่นมาใช้ นักเรียนจะรักษาของสิ่งนั้นเป็นอย่างดี และด้านเหตุผลเชิงจริยธรรม โดยภาพรวมนักเรียนมีเหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับสูง และเรื่องที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ ในการแข่งขันทักษะ

ทางวิชาการของกลุ่มโรงเรียน เมื่อมีการมอบรางวัล จะมีการกล่าวคำว่า สาธุ ให้แก่โรงเรียนที่ได้รับรางวัลซึ่งในการแข่งขันครั้งนั้น

3. ตัวแปรที่ดีในการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในเขตภาคเหนือตอนล่าง

3.1 สหสัมพันธ์ภายในตัวแปรพยากรณ์

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้ง 8 ตัว รวมทั้งสิ้น 28 ค่า มีค่าบวก ทั้ง 28 ค่า และมีนัยสำคัญทางสถิติทั้ง 28 ค่า โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในมีค่าอยู่ระหว่าง 0.207 ถึง 0.673 ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในตัวแปรอิสระที่มีค่าสูง 3 ลำดับแรก คือ ด้านเจตคติต่อการมีจิตสาธารณะกับการปฏิบัติตามหลักสังคหวัตถุ ($r = 0.673$) ด้านประสบการณ์ทางสังคมกับด้านเจตคติต่อการมีจิตสาธารณะ ($r = 0.656$) และด้านประสบการณ์ทางสังคมกับการปฏิบัติตามหลักสังคหวัตถุ ($r = 0.651$) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปรอิสระที่มีค่าต่ำสุดคือ เหตุผลเชิงจริยธรรมกับ เจตคติต่อการมีจิตสาธารณะ ($r = 0.207$) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระส่วนใหญ่มีค่าอยู่ในระดับสูง

3.2 สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับตัวแปรเกณฑ์

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ในเขตภาคเหนือตอนล่าง มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง .227 ถึง .673 โดยเรียงตามลำดับความสัมพันธ์จากมากไปหาน้อยได้ 3 ลำดับ คือด้านการปฏิบัติตามหลักสังคหวัตถุ ($r = 0.680$) ด้านความรับผิดชอบ ($r = 0.651$) ด้านการสนับสนุนจากครอบครัว ($r = 0.633$)

3.3 ผลการวิเคราะห์ตัวแปรพยากรณ์กับจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในเขตภาคเหนือตอนล่าง โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบปกติ (Enter Multiple Regression Analysis)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณมีค่า 0.800 และกำลังสองของค่าสหสัมพันธ์พหุคูณมีค่า 0.640 แสดงว่า ตัวแปรอิสระทั้งหมดรวมกันพยากรณ์ตัวแปรตามได้ร้อยละ 64 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 0.05

3.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในเขตภาคเหนือตอนล่าง โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) และการทดสอบความมีนัยสำคัญสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่เพิ่มขึ้นในการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียน เมื่อใช้วิธีการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า การปฏิบัติตามหลักสังคหวัตถุ ความรับผิดชอบ การสนับสนุนจากครอบครัว การสนับสนุนจากครูและเพื่อน และเหตุผลเชิงจริยธรรม มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ เท่ากับ 0.345, 0.261, 0.129, 0.132 และ 0.104 ตามลำดับ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน เท่ากับ 0.350, 0.289, 0.150, 0.141, 0.091 มีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ .779 มีค่าอำนาจในการพยากรณ์ ได้ร้อยละ 63.80 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 มีความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน ของการพยากรณ์ เท่ากับ 0.2940 และค่าคงที่ของสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบเท่ากับ .208 ซึ่งสามารถเขียนสมการพยากรณ์

ปัจจัยที่ส่งผลต่อนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ในเขตภาคเหนือตอนล่างในรูปคะแนนดิบ ($\bar{Y}$) และคะแนนมาตรฐาน (Z_y)ตามลำดับต่อไปนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$\bar{Y} = .208 + .345X_1 + .261X_2 + .129 X_4 + .132 X_5 + .104 X_7$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z_y = .350Z_1 + .289Z_2 + .150Z_4 + .141Z_5 + .091Z_7$$

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ในเขตภาคเหนือตอนล่าง มีดังนี้

1. จิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในเขตภาคเหนือตอนล่าง อยู่ในระดับสูง ซึ่งจากผลการวิจัย อภิปรายได้ว่า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ นักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ถูกอบรมสั่งสอนตามหลักธรรมทางศาสนา อันเป็นแนวทางที่ดีในการประพฤติปฏิบัติ และถูกขัดเกลาโดยครูอาจารย์ที่มีจริยวัตรอันเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งได้บ่มเพาะความตระหนักรู้จากการเรียนรู้ และการปฏิบัติกิจวัตรตามข้อปฏิบัติประจำ จึงทำให้มีความสัมพันธ์กับการแสดงความรู้สึกและการปฏิบัติที่เกี่ยวกับการกระทำตามหน้าที่รับผิดชอบของนักเรียนเอง เช่น เมื่อนำหนังสือจากห้องสมุดมาอ่าน จะเก็บเข้าชั้นวางหนังสือหลังอ่านเสร็จ หรือเมื่อนำของส่วนรวมมาใช้ จะใช้ด้วยความระมัดระวัง ไม่ให้เกิดความเสียหาย และเมื่อนำวัสดุอุปกรณ์ทางวัดมาใช้ จะดูแลรักษาเป็นอย่างดี การช่วยกันดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมโดยไม่ทิ้งขยะลงในแหล่งน้ำ การดูแลรักษาสาธารณะสมบัติ เช่น โทรศัพท์สาธารณะ หลอดไฟฟ้าตามถนนหนทาง การใช้ไฟฟ้าประปาหรือใช้กระแสไฟฟ้าอย่างประหยัดร่วมกัน ใช้หนังสือ ใช้คอมพิวเตอร์หรือวัสดุที่ทางโรงเรียนให้ยืมเรียนอย่างทะนุถนอม และดูแลรักษาเป็นอย่างดี ตั้งใจทำวัตรสวดมนต์อย่างสม่ำเสมอ หรือเมื่อครูให้ทำงานเพื่อห้องเรียน จะทำด้วยความเต็มใจ จัดสร้างข้าวปลา อาหารให้กับครูอุปัชฌาย์อาจารย์ ทำความสะอาดศาลาหรือหอฉัน กระทั่งรับฟังและยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างจากตนเอง มีส่วนร่วมกันในการอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่น ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้ สามารถสร้างเสริมขึ้นจากความรู้สึกรู้จักคิด ถึงการรู้จักหน้าที่ การเป็นเจ้าของในสิ่งที่เป็นสาธารณะร่วมกัน การใช้สิทธิและหน้าที่ที่จะดูแล รวมทั้งการบำรุงรักษาส่งของที่เป็นของส่วนรวมร่วมกัน ซึ่งตัวแปรเหล่านี้ ล้วนเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องและส่งผลต่อการมีจิตสาธารณะของนักเรียนทั้งสิ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของพิริยา นิลมาต (2550, หน้า 71) ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับจิตสาธารณะอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ได้แก่ คุณธรรมจริยธรรมด้านความมีวินัย ความรับผิดชอบ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความกตัญญูต่อบุคคล ความฉลาดทางอารมณ์ พฤติกรรมการสอนของครู และการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ดังนั้นผู้ที่มิคุณธรรมจริยธรรมจะเป็นผู้มีความประพฤติอันพึงปฏิบัติต่อตนเองต่อผู้อื่นและต่อสังคม เพื่อก่อให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองขึ้นในสังคม การที่จะปฏิบัติให้เป็นไปเช่นนี้ได้ ผู้ปฏิบัติต้องรู้จักว่าสิ่งใดถูกสิ่งใดผิด ดังนั้นการปฏิบัติตามหลักจริยธรรมจึงต้องประกอบกันทั้งความรู้สึทางจิตใจและการปฏิบัติทางกาย เพื่อสอดคล้องกับความรู้สึทางจิตอันส่งผลต่อการมีจิตสาธารณะของนักเรียน

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ในเขตภาคเหนือตอนล่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ **การปฏิบัติตนตามหลักสังคหวัตถุ** มีความสัมพันธ์ต่อจิตสาธารณะของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เพราะว่าสังคหวัตถุอันเป็นหลักธรรมที่ใช้สำหรับเป็นศีลปะ ในการครองใจคนให้รักใคร่นับถือและช่วยเหลือซึ่งกันและกันให้อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสุข และประสานหมู่ชนไว้ในสามัคคี ผูกไมตรี เอื้อเฟื้อ เกื้อกูล ซึ่งนักเรียนย่อม

ได้รับการปลูกฝัง ชัดเจนให้ดำเนินชีวิตตามหลักธรรมคำสอน และส่วนหนึ่งนั้นย่อมเกิดขึ้นจากจิตสำนึกของแต่ละบุคคล กล่าวคือ การให้ความช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ แบ่งปันอุปกรณ์การศึกษาแก่เพื่อนที่ขาดแคลน บริจาคสิ่งของต่อผู้ประสบความเดือดร้อนให้การสนับสนุนต่อผู้ที่ทำความดี เมื่อเกิดความเข้าใจผิดรู้จักพูดให้มีความเข้าใจซึ่งกันและกันใช้คำพูดที่สุภาพต่อผู้อื่น ใช้คำพูด ที่เหมาะสมกับบุคคลและกาลเทศะปฏิบัติตามหลักของพระธรรมวินัยได้อย่างถูกต้อง แสดงความอ่อนน้อมถ่อมตนต่อครูอุปฌาย์อาจารย์ ประพฤติตนเป็นคนดีต่อผู้อื่นอย่างเสมอต้นเสมอปลาย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของโสว มาลาทอง (2542, หน้า 149) ว่าหลักธรรมอันเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวหัวใจบุคคล เป็นเครื่องประสานหมู่ชนไว้ในความสามัคคี คนเราเมื่อมีจิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ไม่เห็นแก่ตัว รู้จักเสียสละ รู้จักช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่น ทั้งด้วยสิ่งของและให้คำแนะนำสั่งสอน พูดจาแต่คำสุภาพอ่อนหวาน ยึดเอาประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง วางตนเสมอต้นเสมอปลาย ไม่แสดงอาการขึ้นลงตามกระแสโลก ย่อมจะทำให้คนอื่นนิยมนับถือ และยังสอดคล้องกับแนวคิดของพระธรรมปิฎก (2546, หน้า 142) ว่า สังคหวัตถุ 4 หมายถึง ธรรมอันเป็นเครื่องยึดเหนี่ยว คือยึดเหนี่ยวใจบุคคลและประสานหมู่ชนไว้ในสามัคคี เป็นหลักแห่งการสงเคราะห์ **ความรับผิดชอบ** มีความสัมพันธ์ต่อจิตสาธารณะของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เนื่องจากความรับผิดชอบมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะว่า ความรับผิดชอบเป็นการปฏิบัติหน้าที่ของตนเองด้วยความเต็มใจ ตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมาย กล้ายอมรับในสิ่งที่ตนได้กระทำลงไป ทั้งในด้านดีและด้านไม่ดี เช่น เมื่อยืมของผู้อื่นมาใช้ จะรักษาของสิ่งนั้นเป็นอย่างดี ตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมายจากครูอย่างเต็มความสามารถ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ จริญญา เฉลาประโคน (2545, หน้า 21) กล่าวว่า ความสำคัญของความรับผิดชอบนั้น เป็นคุณลักษณะที่มีความสำคัญและจำเป็นจะต้องปลูกฝังให้เกิดขึ้นกับบุคคล เพราะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้สังคมเกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย การปลูกฝังความรับผิดชอบให้แก่เด็กจึงมีความจำเป็น เพราะเด็กที่มีคุณภาพในวันนี้จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่เป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพสำหรับการพัฒนาประเทศในวันหน้า **เจตคติต่อการมีจิตสาธารณะ** มีความสัมพันธ์ต่อจิตสาธารณะของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่านักเรียนที่มีเจตคติต่อจิตสาธารณะส่งผลให้มีจิตสาธารณะสูงด้วย และแสดงว่าเจตคติต่อการมีจิตสาธารณะนั้นเป็นความรู้สึกหรือท่าทีของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่แสดงออกมาเป็นความชอบหรือเห็นด้วยเป็นลักษณะเฉพาะตัวตามทัศนคติที่มีอยู่และเป็นตัวกำหนดแนวทางของบุคคลในการที่จะมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งต่าง ๆ ในทางที่ดี เช่น การเห็นด้วยที่จะต้องทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์รู้สึกดีที่ได้ทำงานเพื่อส่วนรวม มีความเห็นว่าศาสนสถานและทรัพยากรธรรมชาติ มีความสำคัญทุกคนต้องช่วยกันดูแลรักษา หรือเห็นว่าการมีระเบียบวินัย เคารพกฎเกณฑ์ทางสังคม จะทำให้มีสังคมที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของแสงเดือน ทวีสิน (2545, หน้า 67) ว่าเจตคติเป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เมื่อเกิดความรู้สึก บุคคลนั้นจะมีการเตรียมพร้อม เพื่อมีปฏิกิริยาตอบโต้ไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่งตามความรู้สึกของตนเองและยังสอดคล้องกับแนวคิดของ ฉัตรชัย ปิ่นชาติ (2545, หน้า 7) กล่าวว่า เจตคติ หมายถึง ความรู้และความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในด้านที่ดีและไม่ดี อาจเป็นลักษณะชอบหรือไม่ชอบ เห็นด้วยหรือคัดค้าน สนับสนุนหรือต่อต้านที่บุคคลมีต่อสิ่งใดคนใด หรือสถานการณ์ใด ซึ่งมีอิทธิพลทำให้แต่ละคนสนองตอบแตกต่างกันออกไป **การสนับสนุนจากครอบครัว** มีความสัมพันธ์ต่อจิตสาธารณะของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการปฏิบัติของสมาชิกในครอบครัวที่มีต่อนักเรียน โดยให้การสนับสนุนในเรื่องการศึกษาเล่าเรียน ให้ความรักความเอาใจใส่ ให้ความสำคัญ ให้คำแนะนำ และให้การช่วยเหลือนักเรียนในการแสดงพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของพระธรรมปิฎก (2544, หน้า 43-66) ว่าพ่อแม่ทำหน้าที่พระพรหมของลูก คือ มีเมตตา กรุณา มุทิตา ให้เด็กมีความสัมพันธ์ต่อสิ่งแวดล้อม โดยมองสิ่งทั้งหลาย ในแง่ที่เป็นสิ่งน่ารู้ น่าศึกษา เมื่อเด็กอยากรู้ พ่อแม่ก็สนองตอบ ให้ความรู้ สอนให้ปฏิบัติให้ถูกต้อง คือ มีอุเบกขา และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ

ศิรินันท์ วรรัตนกิจ (2545, หน้า 68) ว่าการที่พ่อแม่ ผู้ปกครองให้การอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบที่ให้บุตรได้ร่วมตัดสินใจในครอบครัวร่วมกับพ่อแม่ มีโอกาสได้ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ และได้รับผิดชอบให้ดูแล ตัดสินใจเกี่ยวกับตนเอง และกิจกรรมต่างๆ ของครอบครัว ซึ่งเป็นการฝึกตัดสินใจจากเรื่องเล็กไปหาเรื่องใหญ่ และเป็น การฝึกนิสัยให้รู้จักริเริ่มกล้าแสดงความคิดเห็น มีความเชื่อมั่นในตนเอง รู้จักพึ่งตนเอง **การสนับสนุนจากครูและเพื่อน** มีความสัมพันธ์ต่อจิตสาธารณะของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อาจมีสาเหตุเนื่องมาจาก ครูกับเพื่อนและนักเรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน และการมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันนี้นักเรียนย่อมได้รับแรงสนับสนุนจากครูและเพื่อนด้วยการปฏิบัติต่อกันอย่างกัลยาณมิตร ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน เช่น การได้รับความไว้วางใจ ให้คำแนะนำและการอบรมสั่งสอนให้มีคุณธรรมจริยธรรมรวมทั้งเป็นที่ปรึกษาที่ดี การเป็นกันเอง ให้การสนับสนุนในการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมตามสมควร สนับสนุนในการทำงานเพื่อส่วนรวม หรือแม้แต่ความสัมพันธ์ที่นักเรียนและเพื่อนปฏิบัติต่อกัน เช่น การแสดงความยินดีต่อกัน การคอยให้คำแนะนำตักเตือน คอยเตือนสติให้ตั้งอยู่ในความไม่ประมาทการห่วงใยซึ่งกันและกัน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของพัชรี มะแสงสม (2544, หน้า 27) ว่าพฤติกรรมที่นักเรียนและเพื่อนปฏิบัติต่อกันทั้งในและนอกห้องเรียน ในการอยู่ร่วมกันกับเพื่อนนักเรียนด้วยกัน ในด้านการปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ห่วงใยซึ่งกันและกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน การให้ความช่วยเหลือ พึงพาอาศัยกันและยังสอดคล้องกับแนวคิดของพัชรินทร์ ศรีสุพรรณ (2551, หน้า 15) ว่าสัมพันธ์ภาพระหว่างนักเรียนกับครู ได้แก่ การปฏิบัติตนของครูที่มีต่อนักเรียนเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ได้แก่การช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาและแนะนำทางด้านการเรียนหรือด้านส่วนตัว ความห่วงใย เอาใจใส่ ตั้งใจอบรมสั่งสอนนักเรียน และการปฏิบัติตนของนักเรียนที่มีต่อครู เช่น การแสดงความเคารพเชื่อฟังคำสั่งสอนของครู ขอคำปรึกษาและคำแนะนำเมื่อมีปัญหาทางการเรียน หรือด้านส่วนตัว **ประสบการณ์ทางสังคม** มีความสัมพันธ์ต่อจิตสาธารณะของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อาจเป็นเพราะว่านักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับบุคคลอื่นและสังคมจากการดำเนินชีวิตประจำวันของนักเรียนในด้านต่างๆ การมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น การรับรู้ข่าวสารจากสื่อสาร มวลชน ตลอดจนการศึกษาเล่าเรียน ล้วนเป็นปัจจัยพื้นฐานที่จะนำไปสู่การมีพฤติกรรมต่าง ๆ ของบุคคล ซึ่งเกิดจากการเรียนรู้ในการดำเนินชีวิตประจำวันของบุคคล จนพัฒนาเป็นพฤติกรรมตามแนวความคิดความเชื่อของแต่ละบุคคลกล่าวคือ การพบปะผู้คนในสังคม ทำให้มีโลกทัศน์ที่กว้างไกลขึ้นการที่ต้องพบเจอกับความลำบาก ทำให้เข้าใจความทุกข์ยากของผู้อื่นมากยิ่งขึ้น การศึกษาหลักธรรมคำสอนทางศาสนาช่วยให้ใช้ชีวิตอย่างมีสติ และช่วยให้ปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้อง รวมทั้งการมีเพื่อนที่ดีช่วยให้เกิดการเรียนรู้ทางสังคมที่ดีและประพฤติตนอย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของศิริอร นพกิจ (2545, หน้า 7) ว่าการคิดหรือการตัดสินใจปัญหาต่างๆ ด้วยตนเอง มีโอกาสได้คบหาสมาคมกับเด็กในวัยใกล้เคียงกัน รู้จักแบ่งปันสิ่งของให้ผู้อื่น รู้จักรับฟังเหตุผลหรือรับฟังความต้องการของผู้อื่น ไปทัศนศึกษาเป็นครั้งคราวเพื่อเรียนรู้ชีวิตในสภาพแวดล้อมที่ต่างไป ได้เห็นชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนประเภทต่างๆ แสวงหาความรู้เกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ตลอดจนทัศนคติและค่านิยมของบุคคล โดยทั่วไปในสังคม โดยผ่านทางสื่อสารมวลชนที่เหมาะสม และยังสอดคล้องกับแนวคิดของนพรัตน์ นาขาสิงห์ (2551, หน้า 45) ว่า การที่บุคคลมีประสบการณ์ทางสังคมจะทำให้มีความเข้าใจอารมณ์ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น สามารถนำตนเองเข้าไปอยู่ในบทบาทของผู้อื่นได้ ประสบการณ์จากการมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นมาก จะทำให้บุคคลมีความคิดเห็นที่กว้างขวาง และเข้าใจบทบาทของตนเองและผู้อื่นที่อยู่ร่วมกับตนในสังคม และความเข้าใจนี้จะจูงใจให้อำนวยให้บุคคลมีการพัฒนาทางจิตใจในระดับสูงได้ เพราะเมื่อบุคคลมีการพัฒนาทางจิตแล้ว ย่อมส่งผลมาสู่การพัฒนาทางด้านพฤติกรรมของบุคคลให้มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของสังคมและพัฒนาไปเป็นบุคลิกภาพของบุคคลต่อไป **ด้านเหตุผลเชิงจริยธรรม** มีความสัมพันธ์ต่อจิตสาธารณะของนักเรียนอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจมีสาเหตุเนื่องมาจากนักเรียนที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงจะมีจิตสาธารณะสูงเช่นกัน กล่าวคือ นักเรียนสามารถคิดหาเหตุผลในการเลือกที่จะกระทำ หรือเลือกที่จะไม่กระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งทั้งในทางที่ดีและไม่ดี ซึ่งเหตุผลดังกล่าวนี้ จะแสดงให้เห็นถึงเหตุจูงใจที่อยู่เบื้องหลังการกระทำพฤติกรรมต่างๆ ของนักเรียนซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของดวงตา เครือทิวา (2544, หน้า14) ว่า เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง เหตุผลที่บุคคลใช้ในการตัดสินใจหรืออยู่เบื้องหลังการตัดสินใจที่จะกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมต่างๆ เมื่อบุคคลใช้เหตุผลจะสามารถวินิจฉัยได้ว่าเป็นเหตุผลระดับใด ซึ่งเหตุผลที่แสดงออกมาจะแสดงถึงพัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคล และยังสอดคล้องกับแนวคิดของกมลรัตน์ ทองสว่าง (2546, หน้า 28) ว่า เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลใช้เหตุผลในการเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเหตุผลเหล่านี้ ได้แสดงให้เห็นถึงเหตุจูงใจหรือแรงจูงใจที่อยู่เบื้องหลังพฤติกรรมนั้น

3. ตัวแปรที่ดีในการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ในเขตภาคเหนือตอนล่าง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าการปฏิบัติตนตามหลักสังคหวัตถุ ความรับผิดชอบ การสนับสนุนจากครอบครัว การสนับสนุนจากครูและเพื่อน และเหตุผลเชิงจริยธรรมเป็นตัวแปรที่ดีในการร่วมกันพยากรณ์จิตสาธารณะของนักเรียน โดยมีตัวแปรพยากรณ์ที่ดีที่สุดที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ได้แก่ **การปฏิบัติตนตามหลักสังคหวัตถุ** สามารถส่งผลและพยากรณ์จิตสาธารณะของนักเรียนดีที่สุด ข้อค้นพบนี้ชี้ให้เห็นว่าการปฏิบัติตนตามหลักสังคหวัตถุ เป็นตัวแปรสำคัญที่สุดที่ช่วยให้นักเรียนมีจิตสาธารณะมากกว่าตัวแปรตัวอื่นๆ ที่ศึกษาในครั้งนี้ อาจเนื่องมาจากสังคหวัตถุเป็นหลักธรรมที่มุ่งให้ผู้ปฏิบัติรู้เข้าใจและเห็นใจบุคคลอื่นหรือส่วนรวม ซึ่งหลักธรรมเหล่านี้เป็นศิลปะในการครองใจคน เป็นเครื่องเหนี่ยวรั้งคนให้คนรักใคร่นับถือและช่วยเหลือซึ่งกันและกันให้อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสุข และเป็นการบำเพ็ญการสงเคราะห์ ซึ่งนักเรียนย่อมได้รับการปลูกฝังและขัดเกลาให้ดำเนินชีวิตตามหลักธรรมคำสอนของพระพุทธองค์ และส่วนหนึ่งย่อมเกิดขึ้นจากจิตสำนึกของแต่ละบุคคลเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของไสว มาลาทอง (2542, หน้า 149) ว่าสังคหวัตถุเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจบุคคล ประสานหมู่ชนไว้ในความสามัคคี กล่าว คือ คนเราเมื่อมีจิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ไม่เห็นแก่ตัว รู้จักเสียสละ ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยสิ่งของ ให้คำแนะนำสั่งสอน พุดแต่คำสุภาพอ่อนหวานยึดเอาประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง วางตนเสมอต้นเสมอปลาย ย่อมจะทำให้คนอื่นนิยมนับถือ เชื่อถ้อยคำที่พูดด้วยเหตุผล **ความรับผิดชอบ** สามารถส่งผลและพยากรณ์จิตสาธารณะของนักเรียนในอันดับรองลงมาแสดงว่าความรับผิดชอบ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสาธารณะที่มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน เนื่องจากความรับผิดชอบเป็นการปฏิบัติหน้าที่ของตนด้วยความเต็มใจ ติดตามผลงานที่ได้กระทำไปแล้วเพื่อปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้งานมีคุณภาพและสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ยอมรับในสิ่งที่ตนได้กระทำลงไปทั้งในด้านดีและด้านไม่ดี ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นจุดที่สร้างและบ่มเพาะจิตสาธารณะให้เกิดขึ้นในตัวบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของจริญญา เฉลาประโคน (2545, หน้า 21) ว่าความสำคัญของความรับผิดชอบ เป็นคุณลักษณะที่มีความสำคัญ และจำเป็นจะต้องปลูกฝังหรือเสริม สร้างให้เกิดขึ้นกับบุคคล เพราะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้สังคมเกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยและพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า การมีความรับผิดชอบของบุคคลนั้นจะมีผลทำให้เขารับผิดชอบต่อหน้าที่การทำงาน ต่อการเรียน ต่อตนเองและต่อสังคมด้วย เด็กวันนี้คือผู้ใหญ่วันหน้า การปลูกฝังความรับผิดชอบให้แก่เด็กจึงมีความจำเป็น เพราะเด็กที่มีคุณภาพในวันนี้จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่เป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพ สำหรับการพัฒนาประเทศในวันหน้า **การสนับสนุนจากครอบครัว** สามารถส่งผลและพยากรณ์จิตสาธารณะของนักเรียนแสดงว่าเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสาธารณะ เพราะว่าการสนับสนุนจากครอบครัวเป็นการปฏิบัติของสมาชิกในครอบครัวที่มีต่อนักเรียนในการดำเนินชีวิตประจำวันตั้งแต่การอบรมเลี้ยงดู การสนับสนุนเรื่องการศึกษาให้

ความรัก ความเอาใจใส่ ให้กำลังใจ ให้คำแนะนำและให้การช่วยเหลือนักเรียนในการแสดงพฤติกรรมด้านจิต
สาธารณะซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของพระธรรมปิฎก (2544, หน้า 43-66) ว่าพ่อแม่ทำหน้าที่พระพรหมของลูก
คือมีเมตตา กรุณา มุทิตา ให้เด็กมีความสัมพันธ์ต่อสิ่งแวดล้อมโดยมองสิ่งทั้งหลายในแง่ที่เป็นสิ่งน่าเรียนรู้
ศึกษา เมื่อเด็กอยากรู้ พ่อแม่ก็สนองตอบ สอนให้ปฏิบัติให้ถูกต้องคือมีอุเบกขา และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ
อ้อมใจ วงศ์มณฑา (2553, หน้า 116) พบว่า การสนับสนุนจากครอบครัวอยู่ในระดับมากคือ นักศึกษาได้รับการ
อบรมสั่งสอนจากผู้ปกครองด้านวินัยข้อสัตย์ประหยัดและอดทน ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้เป็นเพราะการอบรม
เลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย คือวิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตรในปกครองที่มีความรู้สึกว่าตนเองได้รับการปฏิบัติด้วยความ
ยุติธรรม ได้รับการรักความอบอุ่นรับฟังเหตุผลยอมรับความสามารถ ให้ความร่วมมือตามโอกาสอันสมควร
ได้รับผิดชอบในเรื่องส่วนตัวและมีอิสระตามความเหมาะสม ซึ่งเป็นปัจจัยในการปลูกฝังให้ลูกมีจิตสำนึกที่ดี
มีจิตสาธารณะ การสนับสนุนจากครูและเพื่อน สามารถส่งผลและพยากรณ์จิตสาธารณะของนักเรียน แสดงว่า
เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสาธารณะ เนื่องมาจากการสนับสนุนจากครูและเพื่อนโดยการได้รับความไว้วางใจจาก
ครูในการปฏิบัติงาน แนะนำสั่งสอนให้มีคุณธรรมจริยธรรมและความสัมพันธ์ที่นักเรียนและเพื่อนปฏิบัติต่อกันทั้ง
ในและนอกห้องเรียน การได้รับความเข้าใจความห่วงใยซึ่งกันและกัน การยอมรับเข้ากลุ่ม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้
ในการทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน การได้รับความช่วยเหลือ สิ่งต่างๆ เหล่านี้ ล้วนเป็นตัวก่อให้เกิดภาวะความมีจิต
สาธารณะขึ้นในจิตใจของนักเรียนซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของชนุช บุญสิทธิ์ (2541, หน้า 12) ว่าสัมพันธ์ภาพ
ระหว่างนักเรียนกับเพื่อนหมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกของบุคคลอันจะนำมาซึ่งการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคล
อื่น เพื่อให้ได้มาซึ่งความรักความเข้าใจอันดีต่อกัน ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ความช่วยเหลือ
สนับสนุนเมื่อบุคคลอื่นต้องการความช่วยเหลือ และยังสอดคล้องกับแนวคิดของพัชรินทร์ ศรีสุวพันธุ์ (2551,
หน้า 15) ว่าการปฏิบัติตนของครูที่มีต่อนักเรียนเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน การช่วยเหลือให้คำปรึกษา
และแนะนำทางด้านการเรียนหรือด้านส่วนตัว ความห่วงใยเอาใจใส่ ตั้งใจอบรมสั่งสอนนักเรียนและการปฏิบัติ
ตนของนักเรียนที่มีต่อครู คือ การแสดงความเคารพเชื่อฟังคำสั่งสอนของครู ขอคำปรึกษาและคำแนะนำเมื่อมี
ปัญหาด้านการเรียนหรือด้านส่วนตัว และเหตุผลเชิงจริยธรรม สามารถส่งผลและพยากรณ์จิตสาธารณะของ
นักเรียน แสดงว่าเหตุผลเชิงจริยธรรมเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสาธารณะ นักเรียนที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรม
จะมีจิตสาธารณะสูง เพราะฉะนั้นนักเรียนมีความสามารถคิดหาเหตุผลในการเลือกที่จะกระทำหรือเลือกที่จะไม่
กระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งทั้งในทางที่ดีและไม่ดี ซึ่งเหตุผลจะแสดงให้เห็นถึงเหตุจูงใจที่อยู่เบื้องหลังการ
กระทำพฤติกรรมต่าง ๆ ของนักเรียนซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของดวงตา เครือทิวา (2544, หน้า 14) ว่าเหตุผล
เชิงจริยธรรม หมายถึงเหตุผลที่บุคคลใช้ในการตัดสินใจ หรืออยู่เบื้องหลังการตัดสินใจที่จะกระทำหรือไม่กระทำ
พฤติกรรมต่าง ๆ เมื่อบุคคลใช้เหตุผลจะสามารถวินิจฉัยได้ว่าเป็นเหตุผลระดับใด ซึ่งเหตุผลที่แสดงออกมาจะ
แสดงถึงพัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคล โดยเหตุผลเชิงจริยธรรมในระดับต่ำสุด เป็นระดับที่บุคคลมีความเห็น
แก่ตัวมากที่สุด และค่อยๆ ลดความเห็นแก่ตัวลงตามลำดับขั้น เปลี่ยนเป็นเห็นแก่พวกพ้อง เห็นแก่ส่วนรวม
ในที่สุดเป็นการทำความดีเพื่อความดีแท้จริง โดยไม่หวังผลตอบแทน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ
วิทย์พัฒน์ สิทา (2551, หน้า 73) ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับจิตสาธารณะของนิสิตระดับปริญญาตรี พบว่า
นิสิตระดับปริญญาตรีที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมจะมีจิตสาธารณะเช่นกันซึ่งเหตุผลเชิงจริยธรรมเป็นกระบวนการ
หรือลักษณะของการคิดในระดับต่างๆ ที่บุคคลใช้ในการตัดสินใจกระทำหรือไม่กระทำอย่างใดอย่างหนึ่งเกี่ยวกับ
เรื่องถูกผิด พัฒนาการทางจริยธรรมมีพื้นฐานมาจากการพัฒนาการรู้คิด ซึ่งสามารถพิจารณาได้จากการใช้
เหตุผลโดยอิทธิพลทางด้านโครงสร้างทางความคิดแต่การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม จะพัฒนาในระดับที่สูงขึ้นไปได้

ต้องอาศัยระดับสติปัญญาและวุฒิภาวะทางอารมณ์ของบุคคลเป็นสำคัญ และยังต้องประกอบกับการมีประสบการณ์ที่เหมาะสมในสังคม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านการปฏิบัติตนตามหลักสังคหวัตถุ สถานศึกษาควรส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการช่วยกันจัดกิจกรรมในวันสำคัญต่างๆ ของทางวัดหรือทางโรงเรียน เปิดโอกาสให้นักเรียนนำความรู้ที่มีอยู่ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่นของตน ปลุกฝังให้นักเรียนรู้จักช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ ถึงแม้จะมีได้ถูกร้องขอยกย่องชมเชยนักเรียนที่ให้การสนับสนุนผู้ที่ทำความดี เมื่อมีโอกาสให้พานักเรียนไปทำงานบำเพ็ญสาธารณะประโยชน์ ในสถานที่ต่างๆ หรือประกาศเกียรติคุณแก่นักเรียนที่รู้จักช่วยเหลือครูถือสิ่งของ นักเรียนที่รู้จัก แบ่งปันอุปกรณ์การศึกษาแก่เพื่อนๆ โดยเฉพาะนักเรียนที่ประพฤติตนเป็นคนดีต่อผู้อื่น อย่างเสมอต้นเสมอปลาย

2. ด้านความรับผิดชอบ สถานศึกษาควรให้ความสำคัญในการส่งเสริมพัฒนา โดยปลุกฝังให้นักเรียนรู้จักเอาใจใส่งาน ตั้งใจทำงาน ให้ความสนใจตอบทบทวนหน้าที่ที่ตนได้รับมอบหมายโดยไม่ละเลย ประพฤติปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างจริงจังและเต็มที่ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องใดก็ตาม ปลุกฝังการรู้จักรักษาสัญญาของที่นักเรียนยืมผู้อื่นมาใช้ ไม่ให้บุบสลายหรือสูญหาย เมื่อมีการสูญเสียเกิดขึ้นต้องรับผิดชอบชดใช้ ให้นักเรียนมุ่งมั่นต่อการศึกษาเล่าเรียน แม้จะมีอุปสรรคมาขวางกั้นก็ไม่ท้อถอย เมื่อมีการนัดหมายกับใคร หรือใครนัดหมายกับนักเรียน นักเรียนต้องเป็นคนตรงต่อเวลา ไม่ไปช้ากว่าที่นัดไว้ เพราะอาจเกิดความเสียหายจากการไม่รักษาเวลาได้ เมื่อมีการทำงานเป็นกลุ่มหรือหมู่คณะ ต้องรู้จักรับผิดชอบร่วมกัน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดเอาไว้

3. ด้านการสนับสนุนจากครอบครัวพ่อแม่และผู้ปกครอง ควรให้ความสำคัญในการส่งเสริมพัฒนา โดยเริ่มตั้งแต่การปลุกฝังให้นักเรียนมีความรู้สึกที่ดี และเป็นมิตรไมตรีต่อเพื่อนมนุษย์ รู้จักช่วยเหลือผู้อื่น สนับสนุนการศึกษาของนักเรียน หรือเมื่อกระทำความผิดพ่อแม่ผู้ปกครองต้องว่ากล่าวตักเตือน และแนะนำในสิ่งที่ถูกต้อง พ่อแม่และผู้ปกครองเองต้องทำตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อนักเรียน เพราะจะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้แบบพฤติกรรมต่างๆ ที่พ่อแม่และผู้ปกครอง แสดงออกเพื่อนักเรียนจะได้ปฏิบัติตามได้ถูกต้อง หรือแม้บางครั้งนักเรียนต้องการความช่วยเหลือ พ่อแม่และผู้ปกครองควรให้ความช่วยเหลือนักเรียนทันทั่วถึงและด้วยความเต็มใจ

4. ด้านการสนับสนุนจากครูและเพื่อนสถานศึกษาโดยผู้บริหาร คณะครู เพื่อนนักเรียน ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ควรให้ความสำคัญในการส่งเสริมพัฒนา โดยการให้ความสนทนสนม และเป็นกันเองกับนักเรียน เมื่อนักเรียนได้กระทำความผิด ครูควรว่ากล่าวตักเตือนและสั่งสอนในสิ่งที่ถูกต้อง ให้คำแนะนำสั่งสอนที่ดีมีประโยชน์ เป็นที่ปรึกษาที่ดีของนักเรียน พยายามสั่งสอนให้นักเรียนประพฤติตนให้ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม ให้การสนับสนุนนักเรียนในการบำเพ็ญสาธารณะประโยชน์ และการทำงานเพื่อส่วนรวมมากยิ่งขึ้น

5. ด้านเหตุผลเชิงจริยธรรม ผู้บริหาร คณะครู ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ควรให้ความสำคัญในการส่งเสริมพัฒนา เพราะการที่นักเรียนเป็นผู้ที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูง ย่อมทำให้เป็นผู้ที่มีทัศนคติ ค่านิยม และพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ซึ่งมีส่วนเชื่อมโยงไปถึงเรื่องการเมืองจิตสาธารณะด้วย ตัวอย่างการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนเป็นผู้มีเหตุผลเชิงจริยธรรม เช่น ในการแข่งขันทักษะทางวิชาการของกลุ่มโรงเรียน เมื่อมีการมอบรางวัลจะมีการกล่าวคำว่า สาธุ ให้แก่โรงเรียนที่ได้รับรางวัล ถ้าในการแข่งขันนั้นโรงเรียนของนักเรียนไม่ได้รับรางวัล นักเรียนควรกล่าวคำว่า สาธุด้วย หรือการเตือนเพื่อน เมื่อเห็นว่าเพื่อนทิ้งขยะในห้องเรียน ถึงแม้ว่าในบางครั้งจะทำให้เพื่อนรู้สึกไม่พอใจก็ตาม

ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาตัวแปรอื่นๆ ที่มีอิทธิพลในการพยากรณ์จิตสาธารณะของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เช่น การปฏิบัติตามหลักพรหมวิหาร การปฏิบัติตามหลักฆราวาสธรรม รูปแบบการดำเนินชีวิต เป็นต้น
2. ควรมีการศึกษาในทำนองเดียวกันกับกลุ่มประชากรที่มีขนาดต่างกัน สังกัดโรงเรียนต่างกัน แล้วนำมาเปรียบเทียบกับว่าสอดคล้องกันหรือไม่ อย่างไร
3. ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ โดยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก หรือเฉพาะกรณี เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความละเอียดยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กมลรัตน์ ทองสว่าง. (2546). ปัจจัยทางชีวสังคมและจิตลักษณะบางประการที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำงานของพยาบาลโรงพยาบาลแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จริญญา เฉลาประโคน. (2545). การพัฒนาแบบประเมินจริยธรรมความรับผิดชอบสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ฉัตรชัย ปันชาติ. (2545). เจตคติต่อการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชนนุช บุญสิทธิ์. (2541). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนกุนทุทธธารามวิทยาคมกรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2553). สอนเด็กให้มีจิตสาธารณะ. กรุงเทพฯ : วิพรินทร์.
- ดวงตา เครือทิวา. (2544). การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นเรศวรวิชาการ. (2553). การพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม : จิตสาธารณะ. [Online]. Available : http://www.academic.nu.ac.th/content_view.php?n_id=44&img=&action=view. [2555, พฤษภาคม 15].
- นพรัตน์ นาชาสิงห์. (2551). การศึกษาเปรียบเทียบทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดสุโขทัยที่มีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมตามพรหมวิหารสี่และประสบการณ์ทางสังคมแตกต่างกัน. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุณิกา จันทรเกตุ. (2555). การสร้างจิตสาธารณะในสังคมไทย. [Online]. Available : [http://www.stou.ac.th/study/sumrit/8-54\(500\)/page1-8-54\(500\).html](http://www.stou.ac.th/study/sumrit/8-54(500)/page1-8-54(500).html). [2555, พฤษภาคม 15].
- พระธรรมปิฎก. (2544). ธรรมบัญญัติพุทธจริยธรรมเพื่อชีวิตที่ดีงาม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (2546). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- พัชรินทร์ ศรีสุวพันธุ์. (2551). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับการปฏิบัติตามหลักธรรม
สังคหวัตถุ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
กรุงเทพมหานครเขต 1. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พัชรี มะแสงสม. (2544). ปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง. ปรินญาณิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิจิต ฤทธิ์จรรยา. (2549). ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : แฮาส์ออฟเคอร์มีส์.
- พิริยา นิลมาตร. (2550). ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสำนึกสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิทย์พัฒน์ สือหา. (2551). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับจิตสำนึกสาธารณะของนิสิตระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัย
มหาสารคาม. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศิรินันท์ วรรณกิจ. (2545). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความรับผิดชอบตนเอง
และส่วนรวมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีใช้วิเคราะห์ แบบสหสัมพันธ์คาโนนิกอล.
ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศิริอร นพกิจ. (2545). เอกลักษณ์แห่งตนการอบรมเลี้ยงดูและจิตลักษณะบางประการของนักเรียนที่มี
พฤติกรรมปกติและนักเรียนที่มีพฤติกรรมเป็นปัญหา. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ไสว มาลาทอง. (2542). คู่มือการศึกษาจริยธรรม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมศาสนา.
- แสงเดือน ทวีสิน. (2545). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยแสง.
- อ้อมใจ วงษ์มณฑา. (2553). ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
ปัตตานี : สถาบันวัฒนธรรมศึกษากัลยาณิวัฒนา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.